

Sygn. akt: II C 899/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

dnia 23 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w W. – II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Mączkowska

Protokolant: sekr. sąd. Urszula Włodarczyk

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 r. w W.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. R. (1) i S. R.

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W. i Skarbowi Państwa – (...)

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od M. R. (1) i S. R. solidarnie na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W. kwotę 7.217 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od M. R. (1) i S. R. solidarnie na rzecz Skarbu Państwa – (...) Państwa kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. koszty nieuiszczonej w części opłaty sądowej od pozwu przejmuję na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W..

SSO Małgorzata Mączkowska

Sygn. akt: **II C 899/13**

UZASADNIENIE

Powodowie M. R. (1) i S. R. pozwem z dnia 2 sierpnia 2013 r. wystąpili przeciwko pozwanym Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) z siedzibą w W. i Skarbowi Państwa – (...) o zapłatę solidarnie na ich rzecz kwoty (...) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za szkodę polegającą na zmniejszeniu wartości należącej do nich nieruchomości. Powodowie wnieśli także o zasądzenie na ich rzecz solidarnie od pozwanych kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są współwłaścicielami niezabudowanej działki nr (...) z obrębem (...), o powierzchni 4.660 m⁽²⁾, położonej przy ul. (...) w W.. Nieruchomość ta znajduje się w całości na terenie obszaru ograniczonego użytkowania, utworzonego dla (...) im. (...) w W. uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r.

W ocenie powodów, oddziaływanie (...) na ich nieruchomość jest wyjątkowo obciążające, w szczególności z uwagi na częsty przelot samolotów na bardzo niskiej wysokości. Skutkuje to obniżeniem wartości należącej do powodów

działki o co najmniej 30%. Powodowie wskazali, że jeżeli za 1 m⁽⁽²⁾⁾ gruntu w lokalizacji, w której znajduje się ich nieruchomość należy zapłacić (...) zł, to obniżka wartości wynosi (...) zł za 1 m⁽⁽²⁾⁾, to jest (...) zł za całą nieruchomość.

Jako podstawę roszczenia powodowie wskazali art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (pozew – k. 2-4).

Pozwany Przedsiębiorstwo Państwowe (...) z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wskazał, że powodowie nie wykazali swojej legitymacji czynnej, to jest, że w dniu wejścia w życie uchwały Sejmiku byli właścicielami przedmiotowej nieruchomości, ponadto wystąpili ze swoim roszczeniem po upływie 2-letniego terminu zawitego określonego w art. 129 ust. 4 ustawy Prawo ochrony środowiska.

W ocenie pozwanego, dla nieruchomości powodów wejście w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. nie skutkowało żadnymi nowymi ograniczeniami w stosunku do poprzednio obowiązującego obszaru ograniczonego użytkowania utworzonego na podstawie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. Ponadto ani obszar ograniczonego użytkowania ustanowiony w 2007 r., ani w 2011 r., nie wprowadzały żadnych ograniczeń dotyczących możliwości wykorzystania gruntów ornych, czy prowadzenia działalności rolniczej. Wejście w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. było korzystne dla powodów, gdyż dla nieruchomości położonych w strefie Z2 nie obowiązują już zakazy dotyczące zabudowy mieszkaniowej, które obowiązywały na obszarze ograniczonego użytkowania z 2007 r. w strefie M. Ponadto zdaniem pozwanego, powodowie nie wykazali, że inwestycja, której dotyczy decyzja o warunkach zabudowy miała być zlokalizowana w aktualnej strefie Z1, tym bardziej w sytuacji, gdy część działki miała zostać wolna od zabudowy.

Z ostrożności procesowej, na wypadek gdyby powodowie próbowali dochodzić swojego roszczenia na podstawie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. pozwany wskazał, że roszczenia odszkodowawcze na tej podstawie mogły być dochodzone jedynie do dnia 25 sierpnia 2009 r. (odpowiedź na pozew – k. 60-68).

Pozwany Skarb Państwa – Minister Infrastruktury i (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz Skarbu Państwa – (...) Państwa kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji biernej po stronie Skarbu Państwa wskazując, że obowiązany do wypłaty odszkodowania jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Zdaniem pozwanego, obowiązany będzie zatem Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które jest zarządcą (...) im. (...) w W..

Na wypadek nieuwzględnienia przez Sąd powyższego zarzutu, pozwany wskazał, że nieruchomość powodów była objęta od 2007 r. obszarem ograniczonego użytkowania (strefa M), a zatem wejście w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. nie skutkowało żadnymi nowymi ograniczeniami w stosunku do poprzednio obowiązujących. Powodowie nie ponieśli więc szkody, a przynajmniej okoliczność ta nie została przez nich udowodniona.

Pozwany podniósł też zarzut wygaśnięcia roszczenia wskazując, że powodom upłynął 2-letni termin zawity, licząc od dnia wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) z 2007 r., w czasie którego powodowie mogli wystąpić z roszczeniem przedstawionym w pozwie (odpowiedź na pozew – k. 124-126).

Sąd ustalił następujący **stan faktyczny**:

S. i M. R. (2) są, na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej, współwłaścicielami niezabudowanej nieruchomości gruntowej, oznaczonej jako działka ewidencyjna nr (...) z obrębu (...), położonej przy drodze dojazdowej do ul. (...) w dzielnicy U. w W., o powierzchni 4.660 m⁽⁽²⁾⁾, dla której Sąd Rejonowy dla W. M. w W. prowadzi księgę wieczystą nr

(...). S. i M. R. (2) nabyli własność powyższej nieruchomości w dniu 30 czerwca 1993 r. na podstawie umowy sprzedaży (odpis z KW z mapą – k. 5-7).

Rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., które weszło w życie w dniu 25 sierpnia 2007 r., utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Rozporządzenie to zostało wydane na podstawie art. 135 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 roku, Nr 129, poz. 902 ze zm.). Na podstawie powyższego rozporządzenia nieruchomość S. i M. R. (1) znalazła się na obszarze ograniczonego użytkowania w całości w strefie M tego obszaru, to jest w strefie ograniczeń zabudowy mieszkaniowej.

Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia, w obszarze ograniczonego użytkowania zabroniono:

- 1) przeznaczania nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także pod zabudowę mieszkaniową,
- 2) zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a w strefie M – także na cele mieszkaniowe – z zastrzeżeniem ust. 2,
- 3) budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także budynków mieszkalnych, z zastrzeżeniem ust. 2.

Stosownie zaś do § 4 ust. 2 powołanego rozporządzenia, w strefie M dopuszczono zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy.

Zgodnie natomiast z § 5 rozporządzenia, w obszarze ograniczonego użytkowania wprowadzono następujące wymagania techniczne dotyczące budynków:

- 1) w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych,
- 2) w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach (Dziennik Urzędowy Województwa (...) Nr (...) z 2007 r., poz. 4276 z załącznikiem – k. 158-159).

Decyzją nr (...) z dnia 14 października 2008 r. na wniosek S. i M. P. (...) W. ustalił dla nieruchomości gruntowej należącej do małżonków warunki zabudowy i szczegółowe zasady zagospodarowania terenu dla inwestycji budowy trzech budynków mieszkalno-biurowych z elementami zagospodarowania terenu wraz z wewnętrzną drogą dojazdową i z sieciami infrastruktury technicznej. W decyzji wskazano, że planowana inwestycja powinna spełniać warunki wynikające między innymi z rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. W związku z tym na inwestorów nowoprojektowanych budynków nałożono obowiązek zapewnienia w budynkach izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachach i stropodachach, zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych.

W decyzji o warunkach zabudowy z dnia 14 października 2008 r. wskazano, że inwestycja będzie zlokalizowana częściowo na terenie stawu N. Ł., leżącego w ciągu melioracyjnego zadania pod nazwą J. – D., do którego odprowadzane są główne ciągi drenarskie z odprowadzeniem wody poprzez rów do kanału J.. W decyzji wskazano, że

staw N. Ł. w granicach działki ewidencyjnej nr (...) został zasypany wbrew ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, w związku z czym na terenie planowanej inwestycji mogą wystąpić bardzo niekorzystne warunki dla budownictwa.

W związku z powyższym w decyzji ustalono nieprzekraczalną linię zabudowy, która oznaczała możliwość zagospodarowania terenu na południe od linii zabudowy wyłącznie jako zieleni oraz teren wód otwartych (staw N. Ł.) (decyzja z załącznikiem graficznym – k. 200-203).

Uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., która weszła w życie w dniu 4 sierpnia 2011 r., utworzono obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Zgodnie z § 4 uchwały, w obszarze ograniczonego użytkowania wyróżniono dwie strefy: strefę Z1, której granicę zewnętrzną wyznacza izolacja miarodajnego poziomu dźwięku 55 dB w porze nocy, od wewnątrz granica lotniska oraz strefę Z2, której granicę wyznacza od zewnątrz izolacja miarodajnego poziomu dźwięku 50 dB w porze nocy, a od wewnątrz granica strefy Z1.

Zgodnie z uchwałą, nieruchomość gruntowa S. i M. R. (1) została w całości objęta obszarem ograniczonego użytkowania. Powierzchnia gruntu działki ewidencyjnej nr (...) znalazła się w strefie Z1 w części wynoszącej 0,1574 ha, zaś w strefie Z2 w części wynoszącej 0,3086 ha.

Stosownie do § 5 ust. 1 powyższej uchwały, w strefie Z1 zakazano przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową jedno- i wielorodzinną, mieszkaniowo-usługową, zagrodową, zamieszkania zbiorowego, związaną ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitale i domy opieki społecznej, lokalizowania budynków o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, zamieszkania zbiorowego, szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz zmiany funkcji budynków istniejących na budynki o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, zamieszkania zbiorowego, szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży.

Stosownie zaś do § 5 ust. 2 powyższej uchwały, w strefie Z2 zakazano przeznaczania terenów pod szpitale i domy opieki społecznej oraz pod zabudowę związaną ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, lokalizowania budynków o funkcji szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz zmiany funkcji budynków istniejących na budynki o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitali i domów opieki społecznej.

W § 6 uchwały określono, że w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność akustyczną ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz.U. Nr 243 z 2010 r., poz. 1623 oraz Nr 32 z 2011 r., poz. 159 i Nr 45, poz. 235) i przepisami wykonawczymi do tej ustawy, zaś w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające klimat akustyczny w pomieszczeniach zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do tej ustawy (Dziennik Urzędowy Województwa (...) Nr (...) z 2011 r., poz. 4086 z załącznikami – k. 160-162; opinia biegłego geodety J. B. – k. 214-217).

Wejście w życie obszaru ograniczonego użytkowania z 2011 r. nie wprowadziło żadnych dodatkowych ograniczeń dla tej części nieruchomości S. i M. R. (1), która znalazła się w strefie Z2. Uchwała Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. wprowadziła natomiast dalsze ograniczenia w stosunku do już istniejących na części nieruchomości małżonków, która została objęta strefą Z1.

Część nieruchomości małżonków o powierzchni 0,1574 ha objęta strefą Z1 znalazła się w całości na obszarze zasypanego stawu N. Ł. za nieprzekraczalną linię zabudowy ustaloną decyzją nr (...) z dnia 14 października 2008 r. o warunkach zabudowy (decyzja z załącznikiem graficznym – k. 200-203; opinia biegłego geodety J. B. – k. 214-217).

Pismem nadanym w dniu 2 sierpnia 2013 r. S. i M. R. (2) wezwali Przedsiębiorstwo Państwowe (...) do zapłaty kwoty (...) zł, tytułem odszkodowania za spadek wartości należącej do nich nieruchomości. Pismo wpłynęło do siedziby Przedsiębiorstwa w dniu 6 sierpnia 2013 r. (wezwanie do zapłaty – k. 189-190).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił **na podstawie** wyżej wskazanych dowodów, w tym dokumentów i ich odpisów oraz opinii biegłego geodety J. B.. Sąd uznał przedstawione dokumenty i ich odpisy za wiarygodny materiał dowodowy. Strony nie kwestionowały ich autentyczności ani prawdziwości, a Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu.

Za wiarygodną Sąd uznał także opinię biegłego. W ocenie Sądu, opinia została sporządzona przez biegłego geodetę w sposób rzeczowy, rzetelny i przekonywujący, w oparciu o specjalistyczną wiedzę oraz doświadczenie zawodowe biegłego. Sposób badań reprezentowany przez biegłego wskazuje na prawidłowy tok podejmowania kolejnych czynności analitycznych. Opinia jest jasna i logiczna.

Sąd oddalił wnioski powodów i pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych oraz o przesłuchanie powodów jako nieprzydatne do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy (k. 270). Wobec uznania, że powództwo podlegało oddaleniu co do zasady, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia, przeprowadzanie powyższych dowodów nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie zaś z art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu mogą być jedynie okoliczności sporne mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Dopuszczenie tych dowodów prowadziłoby jedynie do nieuzasadnionego przedłużania postępowania.

Należy także zauważyć, że ustalenie, czy teren położony na południe od nieprzekraczalnej linii zabudowy znajduje się w strefie Z1 czy Z2 nie wymagało przeprowadzenia kolejnych dowodów. Porównując mapę stanowiącą załącznik do decyzji z dnia 14 października 2008 r. o warunkach zabudowy, na której naniesiono nieprzekraczalną linię zabudowy z mapą sporządzoną przez biegłego geodetę, na której rozgraniczono strefy Z1 i Z2 obejmujące przedmiotową nieruchomość, wyraźnie widać, że obszar, który może być zagospodarowany wyłącznie jako zieleń i teren wód otwartych jest położony w całości w strefie Z1 o powierzchni 0,1574 ha.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo było niezasadne. W niniejszej sprawie powodowie domagali się od pozwanych zapłaty kwoty (...) zł, tytułem odszkodowania za spadek wartości nieruchomości będącej ich własnością. Zdaniem powodów, uchwała Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. nr (...) w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. wprowadziła szereg ograniczeń w sposobie korzystania z ich nieruchomości, co istotnie wpłynęło na jej wartość. Jako podstawę swojego roszczenia powodowie wskazali art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Sporne w niniejszej sprawie było, czy nieruchomość powodów po wejściu w życie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. znalazła się w całości w strefie M, czy uchwała nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. wprowadzała dalej idące ograniczenia w stosunku do już istniejących na obszarze ograniczonego użytkowania i czy teren, na którym miała być zlokalizowana inwestycja powodów znajdował się w strefie Z1 czy Z2. Sporne było także, czy powodom przysługuje legitymacja czynna, a pozwanemu Skarbowi Państwa legitymacja bierna w niniejszej sprawie, czy powodowie zachowali 2-letni termin za wystąpienie ze swoim roszczeniem, jak również czy ponieśli szkodę w wyniku wprowadzenia przez uchwałę Sejmiku obszaru ograniczonego użytkowania, a jeśli tak, to jaka była jej wysokość.

Zgodnie z art. 129 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U.2013.1232 j.t.), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać wykupienia nieruchomości lub jej części. W związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z roszczeniem można wystąpić w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Zgodnie zaś z art. 136 ust. 2 i 3 wskazanej ustawy, obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania.

Podstawą powyższych roszczeń może być ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości poprzez stworzenie obszaru ograniczonego użytkowania (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 maja 2010 r., sygn. II CSK 602/09, LEX nr 585768). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ukształtował się przy tym pogląd, zgodnie z którym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości według art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska jest już samo ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania. W związku z ustanowieniem takiego obszaru dochodzi do zawężenia granic własności i tym samym ścieśnienia wyłącznego władztwa właściciela względem nieruchomości położonej na obszarze ograniczonego użytkowania, który będzie musiał znosić dopuszczalne na tym obszarze immisje, w tym hałas.

Taka interpretacja jest przejawem dążenia do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, prowadzących do obniżenia wartości nieruchomości. Konsekwencją powyższego jest między innymi poddanie roszczeń właścicieli szczególnym ograniczeniom czasowym przewidzianym w art. 129 ust. 4 tej ustawy (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 6 maja 2010 r., sygn. II CSK 602/09, LEX nr 585768, z dnia 25 maja 2012 r., sygn. I CSK 509/11, LEX nr 1215402 oraz w postanowieniach z dnia 9 kwietnia 2010 r., sygn. III CZP 17/10, LEX nr 584036 i z dnia 24 lutego 2010 r., sygn. III CZP 128/09, LEX nr 578138).

Zgodnie z art. 135 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, stworzenie obszaru ograniczonego użytkowania może mieć miejsce, jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana, jako takie przedsięwzięcie, określa się na zasadach wskazanych w art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Przepis ten zawiera delegację do określenia obszaru ograniczonego użytkowania, jak również wskazuje rodzaj aktu prawnego, w drodze którego następuje jego utworzenie.

Nie było spornym w niniejszej sprawie, że nieruchomość powodów znajduje w całości na obszarze ograniczonego użytkowania już od dnia 25 sierpnia 2007 r., kiedy to na podstawie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W.. Rozporządzenie to wprowadziło ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości znajdujących się na wyznaczonym obszarze. Również po wejściu w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. nieruchomość powodów znalazła się na obszarze ograniczonego użytkowania.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że S. i M. R. (1) przysługiwała w niniejszej sprawie legitymacja czynna do wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym wywodzonym z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie uchwały Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. Małżonkowie nabyli własność przedmiotowego gruntu w dniu 30 czerwca 1993 r. w drodze umowy sprzedaży, kiedy to nieruchomość nie znajdowała się jeszcze w ogóle na obszarze ograniczonego użytkowania. Powyższa okoliczność wynika ze złożonego przez powodów odpisu z księgi wieczystej.

Legitymowanym czynnie do wystąpienia z roszczeniem o zapłatę odszkodowania za zmniejszenie wartości nieruchomości jest wyłącznie osoba, która była właścicielem nieruchomości w dacie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania. Należy zauważyć, że powodowie byli właścicielami przedmiotowej nieruchomości zarówno w dniu wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., jak i wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., a zatem niewątpliwie mogli wystąpić ze swoim roszczeniem przeciwko pozwanemu Przedsiębiorstwu Państwowemu (...).

Sąd podzielił w niniejszej sprawie stanowisko pozwanego Skarbu Państwa – (...) dotyczące braku jego legitymacji biernej w niniejszej sprawie. Jak już wyżej wskazano, obowiązany do wypłaty odszkodowania je ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie geograficzne wydzielenie stref ochronnych dla terenów narażonych na nadmierne oddziaływanie hałasu wiązało się z działalnością (...) im. (...) w W.. (...) tym zarządza Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 23 października 1987 r. o przedsiębiorstwie państwowym (...) (Dz.U.1987.33.185), jest przedsiębiorstwem prowadzącym działalność w zakresie rozwoju i eksploatacji portów lotniczych w Polsce służących do obsługi krajowego i międzynarodowego ruchu lotniczego. Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że biernie legitymowanym w niniejszej sprawie jest wyłącznie Przedsiębiorstwo Państwowe (...).

Spornym w niniejszej sprawie było, czy nieruchomości powodów przed wejściem w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. była położona w całości w strefie M. Spór ten wynikał z błędnego odczytania oznaczenia nieruchomości powodów w wykazie działek objętych obszarem ograniczonego użytkowania.

Na skutek wejścia w życie rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. nieruchomości powodów została w całości włączona do obszaru ograniczonego użytkowania. W załączniku nr 6 do powyższego rozporządzenia zawierającego wykaz działek położonych w obszarze ograniczonego użytkowania wyraźnie wskazano, że nieruchomości małżonków położona przy ul. (...) w W., stanowiąca działkę ewidencyjną nr (...) z obrębem (...), jest położona w całości w strefie M.

Wskazać należy, że kwestia związana z obowiązywaniem rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., w szczególności w okresie poprzedzającym wejście w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r., wywoływała rozbieżności w orzecznictwie. Rozbieżności te zostały jednak usunięte i aktualnie obowiązuje jednolita linia orzecznicza.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela ocenę prawną odnośnie tego, że przepisy rozporządzenia nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 roku zachowały moc obowiązującą do czasu wejścia w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., zaprezentowaną w uzasadnieniach szeregu wyroków Sądu Apelacyjnego w W., między innymi z dnia 30 listopada 2010 r. (sygn. VI ACa 1156/10 i sygn. VI ACa 1058/10), z dnia 1 kwietnia 2011 r. (sygn. VI ACa 194/11), z dnia 6 lipca 2011 r. (sygn. VI ACa 14/11) i z dnia 8 lipca 2011 r. (sygn. VI ACa 140/11).

W dacie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., to jest w dniu 24 sierpnia 2007 r., art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska wskazywał, że obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, dla zakładów lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy wojewoda, w drodze rozporządzenia.

Wyżej powołany przepis uległ zmianie na podstawie art. 19 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz.U. z 2005 roku, Nr 175, poz. 1462), która to zmiana obowiązywała od dnia 1 stycznia 2008 r. Zgodnie z treścią znowelizowanego przepisu, obszar ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 1 pkt 1 tej ustawy, lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy sejmik województwa, w drodze uchwały.

Z powyższego wynika, że przedmiotową nowelizacją zmieniono jedynie organ uprawniony do utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania – w miejsce wojewody – sejmik województwa oraz wskazano, że następuje to w formie uchwały, a nie jak dotychczas w formie rozporządzenia.

Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w W. w uzasadnieniu wyroku z dnia 30 listopada 2010 r. (sygn. VI ACa 1058/10, Apel.-W-wa 2011/3/28), zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie

„Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908), jeżeli zmienia się treść przepisu upoważniającego do wydania aktu wykonawczego w ten sposób, że zmienia się rodzaj aktu wykonawczego albo zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym lub wytyczne dotyczące treści tego aktu, przyjmuje się, że taki akt wykonawczy traci moc obowiązującą z dniem wejścia w życie ustawy zmieniającej treść przepisu upoważniającego. Zgodnie zaś z treścią § 32 ust. 3 powyższego rozporządzenia, jeżeli zmiana treści przepisu upoważniającego polega na tym, że zmienia się organ upoważniony do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą, w takim przypadku organem upoważnionym do zmiany lub uchylecia aktu wykonawczego wydanego na podstawie zmienionego przepisu upoważniającego jest organ wskazany w zmienionym upoważnieniu. Przepis ten stosuje się przy tym odpowiednio, na podstawie § 143 wspomnianego rozporządzenia, do aktów prawa miejscowego.

Z powyższego wynika, że zmiana z dniem 1 stycznia 2008 r. organu upoważnionego na podstawie art. 135 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska do wydania aktu wykonawczego z wojewody na sejmik województwa, w myśl § 32 ust. 3 wyżej wymienionego rozporządzenia, nie wpłynęła na moc obowiązującą rozporządzenia Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r., albowiem w przypadku zmiany treści przepisu upoważniającego polegającej na zmianie organu upoważnionego do wydania aktu wykonawczego, przyjmuje się, że taki akt zachowuje moc obowiązującą.

Z kolei kwestia formy aktu została rozstrzygnięta w przepisach przejściowych, to jest art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r., a zakres spraw przekazanych do uregulowania aktem wykonawczym przedmiotowo pozostał ten sam, albowiem nie zmieniła go ani nowelizacja dokonana ustawą z dnia 3 października 2008 r., ani też nowe rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Powyższe stanowisko odnośnie skutków wprowadzenia zmiany treści art. 135 ust. 1 i 2 ustawy Prawo ochrony środowiska obowiązującej od dnia 15 listopada 2008 r. znajduje potwierdzenie także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 6 maja 2011 r., sygn. II CSK 421/10, LEX nr 863961, z dnia 25 maja 2013 r., sygn. I CSK 509/11, OSNC 2013/2/26) oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. (wyrok z dnia 31 sierpnia 2009 r., sygn. IV SA/Wa 2569/07, LEX nr 518044).

W konsekwencji uznać należy, że rozporządzenie nr (...) Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. obowiązywało do czasu wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) nr (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W..

Sąd podziela poglądy wyrażone w orzecznictwie Sądu Najwyższego w analogicznych stanach faktycznych. Dla przykładu powołać można pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 12 kwietnia 2013 r., sygn. IV CSK 608/12 (LEX nr 1347892), zgodnie z którym „szkoda nie powstaje, gdy kolejny akt prawa miejscowego utrzymuje dotychczasowe ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości”, jak również pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 grudnia 2010 r., sygn. I CSK 86/10 (LEX nr 818554), zgodnie z którym „nie każda zmiana (rozporządzenia lub aktów prawa miejscowego) rozpoczyna bieg nowego terminu do wystąpienia z roszczeniami uregulowanymi w art. 129 ust. 1-3 u.p.o.ś., a jedynie taka nowelizacja, bądź zmiana, która dotyczy danej nieruchomości” oraz w wyroku z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. II CSK 578/12 (OSNC 2014/4/47, Biul.SN 2013/12/18, LEX nr 1405253): „wprowadzenie zmian struktury i ograniczeń obszaru ograniczonego użytkowania otwiera przewidziany w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska termin zawity jedynie dla roszczeń odszkodowawczych przewidzianych w art. 129 ust. 1-3 tej ustawy, pozostających w związku przyczynowym z dokonаныmi zmianami” W analogicznych stanach faktycznych takie samo stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w W. w sprawach o sygnaturach: I ACa 852/14 i I ACa 811/14.

Wskazać należy, że po wejściu w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) działka powodów także znalazła się na obszarze ograniczonego użytkowania. Biegły geodeta J. B. wskazał, że nieruchomość powodów znalazła się w dwóch strefach – w strefie Z1 w części o powierzchni 0,1574 ha i w strefie Z2 w części o powierzchni 0,3086 ha.

Zdaniem Sądu, brak jest podstaw do uznania, aby na skutek wejścia w życie uchwały nr (...) doszło do ograniczenia sposobu korzystania z działki małżonków położonej w strefie Z2 w większym zakresie niż w przypadku ograniczenia wprowadzonego rozporządzeniem nr (...). Niewystąpienie z wnioskiem o zapłatę odszkodowania w związku z

ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości po wyznaczeniu obszaru ograniczonego użytkowania z 2007 r. spowodowało, że nie można dochodzić roszczeń odszkodowawczych po wejściu w życie uchwały nr (...), skoro na mocy tej uchwały nie wprowadzono dalej idących ograniczeń związanych z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. w porównaniu z rozporządzeniem nr (...). Uchwała Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. niczego nie zmieniała w stosunku do nieruchomości powodów w części położonej w strefie Z2.

W ocenie Sądu, pewne dalej idące ograniczenia mogły powstać, co do zasady, w stosunku do takich nieruchomości, które były wcześniej położone w strefie M, a obecnie są położone w strefie Z1. W przypadku nieruchomości powodów, która była położona wcześniej w strefie M, a obecnie w części jest położona w strefie Z1, nie powstały jednak takie ograniczenia, które mogłyby spowodować szkodę powodów, w szczególności szkodę w postaci utraty wartości ich nieruchomości.

Z dołączonej przez powodów decyzji o warunkach zabudowy z dnia 14 października 2008 r. wynika, że nieruchomość S. i M. R. (1) jest w części położona w rejonie stawu N. Ł.. Mając na uwadze fakt, że na przedmiotowym terenie mogłyby wystąpić bardzo niekorzystne warunki dla budownictwa oraz z uwagi na konieczność ochrony urządzeń wodnych organ ustalił nieprzekraczalną linię zabudowy i wskazał, że na południe od tej linii teren może być zagospodarowany wyłącznie jako zieleń oraz teren wód otwartych.

Z załącznika graficznego dołączonego do tej decyzji (k. 203) i mapy sporządzonej przez biegłego geodetę (k. 217) wynika, że teren, który nie może zostać zabudowany jest położony w strefie Z1, w której obowiązują co do zasady większe ograniczenia związane z wejściem w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. – dotyczące sposobu zabudowy i wykorzystania nieruchomości.

Z powyższego wynika, że na skutek wejścia w życie uchwały z dnia 20 czerwca 2011 r. powodowie nie ponieśli żadnej szkody, ponieważ nawet gdyby Sejmik Województwa (...) nie podjął uchwały w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, to powodowie i tak nie mogliby zabudować tej części nieruchomości z uwagi na występujące tam tereny podmokłe i ograniczenia z tym związane. Nie mogliby też korzystać z tej nieruchomości w inny sposób, który nie dałby się pogodzić z warunkami zakreślonymi dla strefy Z1. W związku z tym dalsze prowadzenie postępowania dowodowego na okoliczności wskazane przez powodów byłoby niecelowe.

Za niezasadny natomiast należało uznać podniesiony przez pozwanego zarzut wygaśnięcia roszczenia. Mając na uwadze fakt, że uchwała nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. weszła w życie w dniu 4 sierpnia 2011 r., to 2-letni termin na wystąpienie z roszczeniem określonym w art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska upłynął w dniu 4 sierpnia 2013 r. Pozew został wniesiony przez powodów w dniu 2 sierpnia 2013 r., a zatem w terminie.

Podsumowując, należy zauważyć, że uchwała Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. niczego nie zmieniała w stosunku do tej części nieruchomości powodów, która jest położona w strefie Z2. Nie wprowadziła bowiem dalej idących ograniczeń niż już wprowadzone w związku z objęciem tej części nieruchomości strefą M. W stosunku zaś do tej części nieruchomości, która jest położona w strefie Z1, uchwała wprowadziła teoretycznie większe ograniczenia, jednak powodowie nie ponieśli z tego tytułu żadnej szkody, gdyż nawet w przypadku niepodjęcia uchwały przez Sejmik Województwa (...) powodowie nie mogliby wzniesić na tej części budynków z uwagi na występujące tam tereny podmokłe i ograniczenia z tym związane. Nie można zatem uznać, żeby w wyniku podjęcia uchwały z dnia 20 czerwca 2011 r. wartość nieruchomości powodów uległa zmniejszeniu.

Mając na uwadze powyższe rozważania faktycznie i prawne, Sąd oddalił powództwo jako niezasadne.

O **kosztach procesu** Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Wobec oddalenia powództwa w całości za stronę przegrywającą sprawę należy uznać powodów. Dlatego też Sąd zasądził od powodów solidarnie (gdyż takie było żądanie powodów – art. 105 § 1 k.p.c.) na rzecz Skarbu Państwa

– (...) Państwa kwotę 7.200 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o (...) Państwa (Dz.U.2013.1150 j.t.) oraz § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461 j.t.) oraz na rzecz Przedsiębiorstwa Państwowego (...) kwotę 7.200 zł, również tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.2015.507 j.t.).

Postanowieniem z dnia 31 marca 2014 r. każdy z powodów został zwolniony od kosztów sądowych w części, to jest od opłaty sądowej od pozwu ponad kwotę 3.000 zł (k. 39-40).

Wskazać jednak należy, że zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2014.1025 j.t.), zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi.

Brak jest podstaw do pozbawiania strony, która została zaangażowana w spór na skutek czynności powodów i spór ten wygrała, należnego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Tym bardziej, że w niniejszej sprawie w spór zostało zaangażowanych aż dwóch pozwanych – Przedsiębiorstwo Państwowe (...) i Skarb Państwa – (...). Strona inicjująca proces powinna mieć świadomość, że z prowadzeniem postępowania wiąże się ryzyko ponoszenia kosztów w przypadku przegrania sprawy.

Brak jest szczególnych okoliczności, o jakich mowa w art. 102 k.p.c., które uzasadniałyby nie obciążenie powodów obowiązkiem zwrotu kosztów stronie pozwanej. Sąd wziął pod uwagę również fakt, że powodowie są właścicielami nieruchomości o znacznej wartości. Sami tak wyceniają jej wartość, podnosząc, że 30% jej wartości to kwota (...) zł dochodzona niniejszym pozwem.

Biorąc pod uwagę fakt zwolnienia powodów od kosztów sądowych w części oraz brak podstaw do obciążenia tymi kosztami pozwanych, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd przejął koszty nieuiszczonej w części opłaty sądowej od pozwu na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W..

SSO Małgorzata Mączkowska